

**Igazságügyi szakértői közreműködés jogszabályi környezete
a környezetvédelmi, természetvédelmi tárgyú (polgári, büntető, közjegyzői,
nyomozóhatósági, és közigazgatási hatósági) eljárások során**

I. rész

1.) Az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (Szaktv.) alapján:

.....

II. FEJEZET

AZ IGAZSÁGÜGYI SZAKÉRTŐI TEVÉKENYSÉG ÉS AZ IGAZSÁGÜGYI SZAKÉRTŐ

3. Az igazságügyi szakértői tevékenység

3. § (1) Az igazságügyi szakértő feladata, hogy a hatóság kirendelése vagy megbízás alapján, a tudomány és a műszaki fejlődés eredményeinek felhasználásával készített szakvéleménnyel, a függetlenség és pártatlanság követelményének megtartásával döntse el a szakkérdést, és segítse a tényállás megállapítását.

(2) Az igazságügyi szakértő a szakértői tevékenységéért szakértői díjra jogosult.

(3) Az igazságügyi szakértő a tevékenységét e törvény és más jogszabályok rendelkezései, valamint a tevékenységére irányadó szakmai szabályok megtartásával, legjobb tudása szerint köteles végezni.

4. § (1) Igazságügyi szakértői tevékenységet - a (4) bekezdésben foglalt kivétellel - **az erre feljogosított**

a) természetes személy (a továbbiakban: igazságügyi szakértő),

b) gazdasági társaság (a továbbiakban: társaság) és szolgáltató,

c) igazságügyi szakértői intézmény és igazságügyi szakértői intézet,

d) igazságügyi szakértői testület,

e) külön jogszabályban feljogosított állami szerv, intézmény, intézet és szervezet (a továbbiakban együtt: szervezet) és

f) külön törvény szerinti Teljesítésigazolási Szakértői Szerv

[az a)-f) pontban meghatározottak a továbbiakban együtt: szakértő] végezhet.

(2) Az igazságügyi szakértő az igazságügyi szakértői tevékenységet önálló tevékenységként, egyéni vállalkozóként, társaság vagy szolgáltató tagjaként vagy alkalmazottjaként, illetve igazságügyi szakértői intézmény vagy igazságügyi szakértői intézet, igazságügyi szakértői testület vagy más szerv nevében végezheti.

(3) Ha az igazságügyi szakértő a (2) bekezdés szerinti alkalmazottként vagy az igazságügyi szakértői intézmény vagy igazságügyi szakértői intézet, igazságügyi szakértői testület vagy szervezet nevében jár el, tevékenységét

a) a társaság, szolgáltató vagy szervezet alkalmazásában álló igazságügyi szakértő a munka törvénykönyve szerinti munkaviszonyban, a Polgári Törvénykönyv szerinti megbízási jogviszonyban vagy a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény szerinti közalkalmazotti jogviszonyban,

b) az igazságügyi szakértői testület nevében eljáró igazságügyi szakértő - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a Polgári Törvénykönyv szerinti megbízási jogviszonyban vagy

c) az igazságügyi szakértői intézmény vagy igazságügyi szakértői intézet nevében eljáró igazságügyi szakértő az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló törvény szerinti szolgálati jogviszonyban, a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló törvény szerinti szolgálati jogviszonyban vagy a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény szerinti közalkalmazotti jogviszonyban

(a továbbiakban együtt: munkavégzésre irányuló jogviszony) végezheti.

(4) Kivételesen az igazságügyi szakértői tevékenység ellátására megfelelő szakértelemmel rendelkező eseti szakértő is igénybe vehető, ha

- a) az adott szakterületen nincs bejegyzett igazságügyi szakértő,
- b) az adott szakterületen - időszakos hiány vagy egyéb szakmai ok miatti hiány okán - a bejegyzett igazságügyi szakértők egyike sem tud eleget tenni a kirendelésnek, vagy
- c) az adott szakterület nem szerepel a miniszter rendeletében felsorolt szakterületek között.

(5) Eseti szakértőként csak az járhat el, aki a 45. § (2) bekezdés n) pontja szerinti felhívásnak megfelelően az igazságügyi szakértőkre vonatkozó etikai és fegyelmi követelményeknek aláveti magát.

(6) Más szakterületre már bejegyzett szakértő eseti szakértőként kizárólag a (4) bekezdés c) pontja alapján járhat el, amennyiben megfelelő szakértelemmel rendelkezik.

(7) Azokat a szakkérdéseket, amelyekre nézve jogszabályban rögzített feladatkörében eljárva kizárólag meghatározott szakértő adhat szakvéleményt, valamint azokat a szakértőket, amelyek egyes szakterületeken szakvélemény adására kizárólagosan jogosultak, kormányrendelet határozza meg.

4. Az igazságügyi szakértővé válás feltételei

5. § (1) Igazságügyi szakértői tevékenység végzését a névjegyzéket vezető hatóság - a névjegyzékbe, meghatározott szakterületre történő felvétel útján - kérelemre annak a természetes személynek engedélyezi, aki a (2) bekezdésben meghatározott feltételeknek megfelel és akivel szemben nem áll fenn a (3) bekezdésben foglalt kizáró ok.

(2) A névjegyzékbe az vehető fel, aki

a) büntetlen előéletű, és nem áll az igazságügyi szakértői vagy a szakterületének megfelelő tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt,

b) a kérelmében megjelölt szakterületen az igazságügyi szakértői tevékenység folytatásához meghatározott vagy azzal egyenértékű képesítéssel és - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a képesítés megszerzésétől számított, legalább ötéves szakirányú szakmai gyakorlattal rendelkezik,

c) az 57. § (1) bekezdésben meghatározott kötelező szakértőjelölti jelölti időt vagy szakértőjelöltként kötelező szakmai közreműködőként elvégzett ügyszámot, továbbá a Kamara által külön szabályzatban előírt képzési és vizsgafeltételeket teljesítette,

d) a miniszter által szervezett igazságügyi szakértői tevékenység végzéséhez szükséges jogi ismeretek oktatásán részt vett és a jogi vizsgát - a miniszter rendeletében meghatározott mentesülés esetét kivéve - sikeresen letette,

e) a szakterületén működő szakmai kamara tagja, ha a tevékenység folytatásához a kötelező kamarai tagságot jogszabály előírja,

f) kötelezettséget vállal arra, hogy a hatósági kirendelésnek - jogszabályban meghatározott eseteket kivéve - eleget tesz, és

g) nem áll cselekvőképességet érintő gondnokság, támogatott döntéshozatal vagy közügyektől eltiltás hatálya alatt.

(3) Nem vehető fel a névjegyzékbe az,

a) akivel szemben büntetőeljárás - a magánvád és a pótmagánvád esetét kivéve - van folyamatban,

b) akit a Kamarából kizártak, a kizárást kimondó határozat jogerőre emelkedésétől számított öt évig,

c) aki a 13. § (2) bekezdésében foglaltak hatálya alatt áll vagy

d) aki a 67. § (5) bekezdésében foglaltak hatálya alatt áll.

(4) Az igazságügyi szakértő, igazságügyi szakértői tevékenység folytatására a névjegyzékbe történő felvétellel és az igazságügyi szakértői eskü letételével válik jogosulttá.

(5) Az igazságügyi szakértői tevékenység folytatásának a (2) bekezdés b) pontjában meghatározott feltételeit, az igazságügyi szakértők szakterületének besorolását és a szakterületekhez kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételeket a miniszter rendeletben határozza meg.

6. § A névjegyzéket vezető hatóság hivatalból, hatósági ellenőrzés keretében ellenőrzi azt, hogy az igazságügyi szakértő megfelel-e az 5. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott feltételeknek, valamint azt, hogy vele szemben nem áll fenn az 5. § (3) bekezdés a) pontjában meghatározott kizáró ok.

7. § (1) Az igazságügyi szakértői névjegyzékbe vétel szempontjából a miniszter rendeletében meghatározott képesítéssel egyenértékűnek kell tekinteni azt a képesítést, amelyet

a) jogszabály egyenértékűnek ismer vagy ismert el, vagy

b) az a) pontban foglaltak hiányában a névjegyzéket vezető hatóság egyenértékűnek ismer el.

(2) Az (1) bekezdés a) pontjában foglaltak kivételével a képesítés egyenértékűségének megállapítása érdekében az igazságügyi szakértői névjegyzéket vezető hatóság - szükség esetén - szakvéleményt is beszerezhet.

(3) A képesítés megfelelőségének vizsgálatára a névjegyzéket vezető hatóság bizottságot kérhet fel (a továbbiakban e § alkalmazásában: bizottság). A bizottság szakértőként jogosult eljárni, tevékenységéért díjazás nem illeti meg. A bizottság tagjai a névjegyzéket vezető hatóságtól függetlenek, feladatkörükben nem utasíthatók. A bizottság elnökét a miniszter jelöli ki. A bizottság további tagja az oktatásért felelős miniszter és a Kamara által kijelölt egy-egy személy.

(4) A bizottság a képesítés egyenértékűségének vizsgálata során az álláspontját a kérelmező végzettségének képzési anyagára és a szakterülethez előírt képesítés képzési tervére figyelemmel állapítja meg.

(5) Nem szükséges vizsgálni a kérelmező azon képesítésének egyenértékűségét, amely a miniszter rendeletében előírt képesítéssel a jogszabályok alapján egyértelműen nem egyenértékű.

8. § (1) Az igazságügyi szakértői tevékenység folytatásához szükséges szakmai gyakorlati időt a névjegyzékbe történő felvételét kérő személy szakértőjelöltként is megszerezheti. Nem szakértőjelöltként megszerzett szakmai gyakorlati idő szakirányú jellegének igazolására - a (4) bekezdésben foglaltak kivételével - a névjegyzéket vezető hatóság szakhatósági állásfoglalást szerez be.

(2) Ha a szakhatóság az igazságügyi szakértői tevékenység folytatásához szükséges gyakorlati idő szakirányúságáról szóló állásfoglalását határidőben nem adja ki, a szakhatóság hozzájárulását nem lehet megadottnak tekinteni.

(3) Az eljárás megindítása előtt az igazságügyi szakértői tevékenység folytatásához szükséges szakmai gyakorlat szakirányú jellegének igazolására beszerzett előzetes szakhatósági hozzájárulás a keltétől számított egy éven belül használható fel a névjegyzékbe-vételi eljárásban.

(4) Ha a kérelemhez benyújtott iratok és a rendelkezésre álló adatok alapján a névjegyzéket vezető hatóság azt állapítja meg, hogy a kérelmező a névjegyzékbevétele feltételeinek kétséget kizáróan megfelel, a névjegyzéket vezető hatóság a szakhatóság megkeresését mellőzi, és a szakmai gyakorlati idő szakirányú jellegét maga állapíthatja meg.

(5) A miniszter rendeletében az igazságügyi szakértői tevékenység folytatásához kötelező szakmai gyakorlat időtartamára egyes szakterületeken öt évnél rövidebb határidőt állapíthat meg, ha

a) a képesítés megszerzése már feltételezi az igazságügyi szakértői tevékenység végzéséhez szükséges szakmai gyakorlatot vagy

b) a kérelmező az adott szakterületen tudományos fokozattal vagy ágazati szakértői jogosultsággal rendelkezik.

9. § (1) A névjegyzékbe történő felvétel iránti kérelmet a névjegyzéket vezető hatóságnál kell benyújtani. A névjegyzékbe történő felvétel iránti kérelem tartalmára vonatkozó szabályokat a Kormány rendeletben állapítja meg. Kérelem csak a miniszter rendeletében szereplő szakterületre nyújtható be.

(2) A névjegyzéket vezető hatóság a kérelemről értesíti a Kamarát. A Kamara az eljárásban véleményezőként vesz részt. A Kamara az értesítés kézhezvételétől számított tizenöt napon belül jelzi, ha tudomása van olyan tényről, ami akadály a kérelmező felvételének.

(3) Ha a kérelmező a névjegyzékbe való felvételi kérelmét több szakterületre terjeszti elő, az egyes szakterületek vonatkozásában önálló hatósági döntést lehet hozni.

(4) A névjegyzéket vezető hatóság a névjegyzékbe való felvételről szóló határozat másolatát, a határozat meghozatalától számított tizenöt napon belül megküldi a Kamarának.

(5) A névjegyzéket vezető hatóság az igazságügyi szakértőt e minőségének igazolására igazságügyi szakértői igazolvánnyal látja el. Az igazságügyi szakértői igazolványra vonatkozó részletes szabályokat a miniszter rendeletben állapítja meg.

(6) A szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvénytől eltérve, ha a névjegyzéket vezető hatóság a rá irányadó ügyintézési határidőn belül nem döntött, a kérelmezőt nem illeti meg az igazságügyi szakértői tevékenység megkezdésének, illetve folytatásának joga, és a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvénynek a hatóság mulasztására vonatkozó általános szabályait kell alkalmazni.

10. § (1) Az igazságügyi szakértő a névjegyzékbe vételét követő két hónapon belül, a névjegyzéket vezető hatóság előtt esküt tesz.

(2) A szakértői eskü az egyes közjogi tiszttségviselők esküjéről és fogadalmáról szóló törvényben foglalt eskü szövegéből és annak első mondatát követően a következő szövegből áll: „Hivatásom gyakorlása során szakmai kötelességeimet lelkiismeretesen és a legjobb tudásom szerint teljesítem.”

(3) Az egyes közjogi tiszttségviselők esküjéről és fogadalmáról szóló törvényben foglalt eskü szövegében szereplő tiszttség megnevezése az eskü tétele során: igazságügyi szakértő.

(4) Az igazságügyi szakértő az igazságügyi szakértői igazolványát az eskü letétele után veheti át, a tevékenységét az eskü letétele után kezdheti meg.

(5) Ha az igazságügyi szakértő az eskütételben akadályozva van, az (1) bekezdésben meghatározott határidőt az akadály megszűnésétől kell számítani. Ha az igazságügyi szakértő az esküt határidőben nem tette le, a névjegyzékből a határidő lejártát követő tizenöt napon belül törölni kell.

(6) A névjegyzéket vezető hatóság biztosítja, hogy az igazságügyi szakértő a névjegyzékbe történő felvételét követően az esküt határidőben letehesse. Ha a névjegyzéket vezető hatóság ezt nem biztosítja, az igazságügyi szakértő a névjegyzékből nem törölhető; az esküt a névjegyzéket vezető hatóság által kijelölt legközelebbi időpontban le kell tennie.

2.) A polgári perrendtartásról (Pp.) szóló 2016. évi CXXX. törvény alapján:

XXI. FEJEZET SZAKÉRTŐK

87. A szakértő alkalmazásának szabályai

300. § [Szakértő alkalmazása]

(1) Szakértőt kell alkalmazni, ha a jogvita kereteinek a meghatározásához vagy a perben jelentős tény megállapításához, megítéléséhez különleges szakértelem szükséges.

(2) Szakértőként az igazságügyi szakértőkről szóló törvény szerinti szakértőt vagy az abban meghatározott eseti szakértőt lehet alkalmazni.

(3) Törvény eltérő rendelkezése hiányában szakértő a fél megbízása vagy kirendelés alapján, indítványra alkalmazható.

301. § [Szakértő kizárása]

(1) Szakértőként nem járhat el,

a) akire a 12. § a)-c), e) vagy f) pontjában meghatározott kizáró ok áll fenn,

b) aki az ügyben mint bíró vett részt,

c) aki olyan gazdasági társaságnak vagy szolgáltatónak tagja, alkalmazottja, amely az ügyben szakértőként már korábban eljárta.

(2) Szakértőként nem lehet alkalmazni azt a gazdasági társaságot vagy szolgáltatót, amelynek tagjával vagy vezető tisztségviselőjével szemben a 12. § a)-c) vagy e) pontjában, illetve vezető tisztségviselőjével szemben a 12. § f) pontjában meghatározott kizáró ok és azt a szakértői intézményt, intézetet, testületet, szervet vagy szervezetet sem, amelynek vezetőjével, elnökével szemben a 12. § a)-c), e) vagy f) pontjában meghatározott kizáró ok áll fenn.

(3) A kizárási okot a bíróság hivatalból veszi figyelembe és azt a szakértő és a fél is köteles a bíróságnak haladéktalanul bejelenteni.

(4) A bíróság a kizárás tárgyában a felek meghallgatása után határoz. A perben kirendelt szakértő alkalmazása esetén a bíróság a határozata előtt a szakértőt meghallgatja.

88. Magánszakértő alkalmazása

302. § [A magánszakértői vélemény]

(1) Ha jogszabály eltérően nem rendelkezik a fél a megbízása alapján eljáró szakértő (a továbbiakban: magánszakértő) által készített szakvélemény (a továbbiakban: magánszakértői vélemény) benyújtását indítványozhatja.

(2) Ha a bíróság az indítványnak helyt ad, a fél köteles a magánszakértői véleményt a bíróság felhívásában meghatározott határidőn belül benyújtani.

(3) A bizonyító fél ellenfele akkor jogosult magánszakértői vélemény benyújtását indítványozni, ha a bizonyító fél magánszakértői vélemény benyújtását indítványozza.

(4) Több bizonyító fél, illetve a bizonyító fél több ellenfele ugyanazon szakkérdés vonatkozásában csak egy magánszakértőt alkalmazhat.

(5) Kirendelt szakértő vagy más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazásának az indítványozása esetén ugyanazon szakkérdés vonatkozásában már nincs helye magánszakértő alkalmazásának.

303. § [A magánszakértő perbeli jogai és kötelezettségei]

(1) A magánszakértő a perben jogosult

a) a feladata teljesítése érdekében a per irataiba betekinteni és azokról másolatot készíteni, és

b) a tárgyaláson vagy egyébként a bizonyításfelvételnél jelen lenni, ott a magánszakértői vélemény benyújtását követően a felekhez, az ellenfél magánszakértőjéhez és a közreműködőkhöz kérdések feltevését indítványozni.

(2) A magánszakértő a perben köteles

a) a megbízója ellenfelét értesíteni a megbízás tárgyáról, a vizsgálandó kérdések köréről, az általa kitűzött helyszíni szemléről és vizsgálatról,

b) lehetővé tenni, hogy az ellenfél a megbízás tárgyára vonatkozó nyilatkozatát, a vizsgálat tárgya szempontjából lényeges észrevételeit előterjessze,

c) a szakvéleményét az ellenfél vele közölt nyilatkozatát, észrevételeit is értékelő módon elkészíteni, és

d) a tárgyaláson vagy egyébként a bizonyításfelvételnél a bíróság, a felek, valamint az ellenfél magánszakértőjének a kérdéseire válaszolni.

304. § [A magánszakértői vélemény kiegészítése]

(1) A bíróság a magánszakértői véleményt a benyújtó fél ellenfele részére kézbesíti. A benyújtó fél ellenfele a magánszakértői véleményre vonatkozóan a magánszakértőhöz kérdéseket intézhet.

(2) A fél

a) az ellenfél magánszakértői véleményre vonatkozó kérdéseinek a megválaszolása,

b) az ellenfél magánszakértői véleményével szemben szakkérdésben fennálló ellentét indokainak az ismertetése,

c) a magánszakértői vélemény egyéb aggályosságának a kiküszöböléséhez szükséges felvilágosítás megadása, vagy

d) a magánszakértővel nem közölt, lényeges perbeli adatokra vonatkozó kérdések megválaszolása érdekében az általa benyújtott magánszakértői vélemény írásbeli vagy szóbeli kiegészítését indítványozhatja.

(3) Ha a magánszakértői vélemények között a szakkérdésben ellentét áll fenn, bármelyik fél indítványozhatja, hogy a magánszakértők a magánszakértői véleményeket az ellentét indokainak az ismertetése vonatkozásában ugyanazon a tárgyaláson szóban egészítsék ki.

(4) Ha a bíróság az indítványnak helyt ad, a fél köteles a bíróság felhívásában meghatározott határidőn belül a magánszakértői vélemény kiegészítését benyújtani vagy a magánszakértőjét a bíróság felhívásában megjelölt tárgyalásra előállítani.

(5) A bíróság a magánszakértő meghallgatása előtt megállapítja a magánszakértő személyazonosságát - igazságügyi szakértő esetén a magánszakértő nevének, szakértői igazolványa számának és elérhetőségi címének rögzítésével - továbbá azt, hogy a felekkel milyen viszonyban van, és hogy nem áll-e fenn vele szemben kizáró ok, valamint figyelmezteti a magánszakértőt a hamis szakvéleményadás jogkövetkezményére. A kérdések vonatkozásában a 308. § (2) bekezdését alkalmazni kell.

305. § [Új magánszakértő alkalmazása]

Magánszakértői vélemény benyújtását követően a fél új magánszakértőt a 302. § és a 304. §-ban foglalt szabályoknak megfelelően akkor alkalmazhat, ha

a) a bíróság a magánszakértőt a perből kizárta, vagy

b) a megbízott személy törvény értelmében igazságügyi szakértői tevékenységet nem végezhet vagy a szakkérdés megválaszolására törvény értelmében nem jogosult.

89. Más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazása

306. § [Más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazása]

(1) A bizonyító fél a más eljárásban kirendelt szakértőnek a szakkérdés tárgyában készített szakvéleménye felhasználását indítványozhatja.

(2) Ha a bíróság az indítványnak helyt ad, a bizonyító fél köteles a szakvéleményt a bíróság felhívásában meghatározott határidőn belül benyújtani, vagy ha az célszerű, a bíróság intézkedik a szakvélemény beszerzése iránt.

(3) A felek a szakvéleményre vagy a szakértővel nem közölt, lényeges perbeli adatokra vonatkozóan kérdések feltevését és azt is indítványozhatják, hogy a szakértő a szakvélemény aggályossága kiküszöböléséhez szükséges felvilágosítást adja meg.

(4) Kirendelt szakértő vagy magánszakértő alkalmazásának az indítványozása esetén ugyanazon szakkérdés vonatkozásában már nincs helye más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazásának.

90. Kirendelt szakértő alkalmazása

307. § [A szakértő kirendelésének feltételei]

(1) A bíróság indítványra szakértőt rendel ki, ha az adott szakkérdés vonatkozásában

a) a bizonyító felek egyike sem indítványozza magánszakértő vagy más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazását,

b) valamennyi magánszakértői vélemény aggályos, vagy

c) a más eljárásban kirendelt szakértő szakvéleménye aggályossága kiküszöböléséhez szükséges felvilágosítás megadása vagy a feltenni indítványozott kérdések megválaszolása érdekében szükséges.

(2) A szakértő kirendelésére irányuló indítványban fel kell tüntetni azokat a határozott kérdéseket, amelyeket a szakértőnek a szakvéleményében meg kell válaszolnia. A fél az indítványát a kirendelésig kiegészítheti. Ugyanezen időpontig az indítványozó fél ellenfele is jogosult kérdések feltevését indítványozni.

308. § [A szakértő kirendelése]

(1) A bíróság ugyanazon szakkérdésre rendszerint egy szakértőt rendel ki. A 307. § (1) bekezdés c) pontja esetén a korábban alkalmazott szakértőt, ha ez a szakértő személyében rejülő okból nem lehet-

séges, továbbá a kirendelés minden más esetében a felek által közösen megjelölt szakértőt kell kirendelni. Megállapodás hiányában a szakértő személyéről a bíróság dönt.

(2) A bíróság a felek által feltüntetett kérdésekkel érintett tényállítások tekintetében tehet fel a szakértőnek kérdést, és a kirendelésből mellőzi az ügyre, valamint a szakértő szakismereteinek a körébe nem tartozó kérdéseket.

(3) A bíróság a kirendelésben a szakértőt a szakvélemény írásbeli előterjesztésére vagy kiegészítésére hívja fel. Kivételesen, ha az célszerűnek látszik, a szakértőt a tárgyalásra idézi. A szakértő idézésének különösen akkor van helye, ha a jogvita kereteinek vagy a véleménynyilvánításhoz szükséges adatoknak a meghatározása a szakértő tárgyaláson való jelenlétét indokolja.

(4) Ha a szakértői munka várhatóan nagy költsége miatt ez szükséges, a bíróság a fél kérelmére a szakértőt a kirendelésben elsődlegesen arra hívja fel, hogy szakértői feladatáról és annak várható költségeiről készítsen munkatervet. A bíróság a szakértőt csak azt követően hívja fel a szakvélemény írásbeli előterjesztésére vagy idézi meg, ha a fél a munkaterv ismeretében, a bíróság felhívásában meghatározott határidőn belül úgy nyilatkozik, hogy kéri a szakértői munka elvégzését. Ha a fél a szakértői munka elvégzését határidőn belül nem kéri, úgy kell tekinteni, hogy a szakértő alkalmazására irányuló indítványát visszavonta.

309. § [A kirendelt szakértő kötelezettsége alóli mentessége]

A 289-291. § rendelkezéseit a kirendelt szakértőre is alkalmazni kell.

310. § [A kirendelt szakértő felmentése]

A bíróság a kirendelt szakértőt a kirendelés alól hivatalból felmenti, ha

a) a kirendelés alapján törvény értelmében nem jogosult eljárni, vagy az eljárását más fontos ok akadályozza,

b) a szakértő a szakkérdésről a 309. § alapján nem nyilváníthat véleményt, illetve a véleménynyilvánítást a bíróság határozata szerint alappal megtagadta,

c) a szakvélemény előterjesztése előtt a fél a szakértő alkalmazására irányuló indítványát visszavonta vagy a bíróság a szakértői bizonyítás elrendelését vagy lefolytatását mellőzte, vagy

d) jogszabályban meghatározott egyéb ok áll fenn.

311. § [Más szakértő kirendelése]

(1) A bíróság - a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivétellel - hivatalból más szakértőt rendel ki, ha a szakértőt a perből kizárta vagy a kirendelés alól felmentette.

(2) Ha a bíróság nem természetes személy nevében eljáró szakértőt zárt ki, más szakértőt csak akkor rendel ki, ha a kirendelést a nem természetes személy visszautasította.

(3) A 310. § c) pontja esetében nincs helye más szakértő kirendelésének.

312. § [A kirendelt szakértő jogai és a szakértői vizsgálat]

(1) A kirendelt szakértő a feladata teljesítése érdekében a tárgyaláson vagy egyébként a bizonyítás felvételénél jelen lehet, a felekhez és a közreműködőkhöz kérdések feltevését indítványozhatja.

(2) A bíróság elrendelheti, hogy a szakértő a véleményadáshoz szükséges vizsgálatot a bíróság és esetleg a felek távollétében teljesítse.

(3) A szakértői vizsgálat akadályozása esetén a bíróság a szemle akadályozására vonatkozó szabályokat alkalmazza.

313. § [Az írásbeli szakvélemény kiegészítése]

(1) A bíróság a kirendelt szakértő írásbeli szakvéleményét a felek részére kézbesíti.

(2) A felek a szakvéleményre vagy a szakértővel nem közölt, lényeges perbeli adatokra vonatkozóan a szakértőhöz kérdések feltevését és azt is indítványozhatják, hogy a szakértő a szakvélemény aggályossága kiküszöböléséhez szükséges felvilágosítást adja meg.

(3) Ha a bíróság az indítványnak helyt ad, a kérdések megválaszolása, illetve a szükséges felvilágosítás megadása érdekében a szakértőt a szakvélemény írásbeli kiegészítésére hívja fel, vagy ha az célszerűnek látszik, a szakértőt a tárgyalásra idézi. A kérdések vonatkozásában a 308. § (2) bekezdését alkalmazni kell.

314. § [A szóbeli szakvélemény és kiegészítése]

(1) A szakértő meghallgatására a 304. § (5) bekezdése, míg a szakvélemény kiegészítésére a 313. § (2)-(3) bekezdése irányadó.

(2) Ha a szakértő az aggálytalan szakvéleményt a tárgyaláson nem, vagy nem minden kérdésre kiterjedően adhatja elő, a bíróság a szakvélemény előadására új határnapot tűz ki, vagy a szakértőt akár már a tárgyaláson, akár később a szakvélemény írásbeli előterjesztésére hívja fel.

315. § [Új szakértő kirendelése]

(1) Ha a kirendelt szakértő szakvéleménye aggályos és az aggályosság a szakértő által adott felvilágosítás ellenére sem volt kiküszöbölhető, a bíróság indítványra új szakértőt rendel ki.

(2) A bíróság szakértői testületet rendelhet ki, ha az új szakértő kirendelését követően további új szakértő kirendelésének van helye és a szakkérdés jogszabály alapján a szakértői testület szakterületébe tartozik. A szakértői testület által létrehozott bizottság tagjára a kirendelt szakértőre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni azzal, hogy a tárgyalásra a szakvélemény előterjesztésekor a bizottság által megjelölt bizottsági tag vagy a bizottság képviselője idézhető.

91. A szakvélemény értékelése és a pervezetés

316. § [Az aggályos és az egyébként mellőzendő szakvélemény]

(1) A kirendelt szakértő szakvéleménye aggályos, ha

- a) hiányos, illetve nem tartalmazza a szakvélemény jogszabályban előírt kötelező tartalmi elemeit,
- b) homályos,
- c) önmagával, illetve a perbeli adatokkal ellentétes, vagy
- d) egyébként a helyességéhez nyomatékos kétség fér.

(2) A magánszakértői vélemény aggályos, ha

- a) az (1) bekezdésben meghatározott eset áll fenn,
- b) a magánszakértő e törvény szerinti perbeli kötelezettségeit nem teljesítette,
- c) annak kiegészítése az ellenfél kérdései vonatkozásában nem történt meg,
- d) annak kiegészítése az ellenfél magánszakértői véleményével szemben a szakkérdés vonatkozásában fennálló ellentét indokai tekintetében, szóban nem történt meg, vagy
- e) közte és az ellenfél magánszakértői véleménye között szakkérdésben ellentét áll fenn, és az a)-d) pontban foglalt okok egyik magánszakértői vélemény tekintetében sem állnak fenn.

(3) A kizárt vagy a kirendelés alól felmentett szakértő szakvéleménye, az aggályos magánszakértői vélemény vagy kirendelt szakértőtől származó szakvélemény, valamint törvény rendelkezése ellenére vagy a jelen fejezetben foglalt rendelkezések megsértésével benyújtott magánszakértői vélemény vagy más eljárásban kirendelt szakértőtől származó szakvélemény a perben bizonyítékként nem vehető figyelembe.

317. § [Pervezetés]

(1) A bíróság felhívja a fél figyelmét, ha

- a) szakértő alkalmazása szükséges,
- b) jogszabály értelmében szakértő csak kirendelés útján alkalmazható,
- c) a szakvélemény elkészítéséhez a perben nem szolgáltatott adatok szükségesek, vagy
- d) a magánszakértői vélemény vagy a kirendelt szakértő szakvéleménye aggályos.

(2) Ha a bíróság a szakértőt hivatalból rendelte ki, szükség szerint hivatalból jogosult elvégezni minden olyan perbeli cselekményt, amit a fél e fejezet szerint indítványozhat.

92. A szakértő díja és a kirendelt szakértő díjának a csökkentése

318. § [Szakértői díj]

(1) Ha a magánszakértői vélemény aggályos, a fél a magánszakértő díját a perben nem számíthatja fel.

(2) A munkaterv elkészítésének a költségét a bizonyító fél előlegezi. Ha a bizonyító fél a 308. § (4) bekezdése szerinti felhívásban meghatározott határidőn belül a szakértői munka elvégzését nem kéri

vagy a munkatervben megjelölt szakértői díjat nem helyezi letétbe, a munkaterv elkészítésének a költségét nem számíthatja fel.

(3) A 307. § (1) bekezdés *b)* és *c)* pontja, valamint a 313. § (3) bekezdése esetén a szakértői díjat az indítványozó fél köteles előlegezni.

(4) A kirendelt szakértő díjáról rendelkező végzés ellen a szakértő és a felek külön fellebbezéssel élhetnek. A fellebbezésnek csak az azzal támadott összeg erejéig van halasztó hatálya.

319. § [A kirendelt szakértő díjának a csökkentése]

A bíróság a 272. § (1) bekezdés *d)* pontjában foglalt kényszerítő eszköz alkalmazásakor a kirendelt szakértő munkadíját a határidő lejártát követő naptól kezdve naponta egy százalékkal csökkenti.

Budapest, 2020. április 29.-én összeállította;

dr. Hajdú Mihály

c. egyetemi docens

*(hulladékgazdálkodás, környezeti víz és talajvédelem,
levegőtisztaság-védelem., egyedi v. házi szennyvízkezelés
és elhelyezés igazságügyi szakértője)*